

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 8 K, pol leta 4 K in za četrt leta 2 K. — Naročnina za Nemčijo 8 K, za druge Evropejske države 6 K. Kdor hoče sam po njega, plača za leto samo 7 K. — Naročnina se pošilja na: Upravištvu „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopolnjuje do odpovedi. — Udje „Katoliškega tiskovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 16 vin. — Uredništvo: Koroška cesta šte. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravištvu: Koroška cesta šte. 5, sprejemni naročnino, inserate in reklamacije. — Za večkratne ogise primeren popust. V oddelku „Mala znamenja“ stane beseda 10 vin. — Inserati se sprejemajo do toka popoldne. — Nezaprite reklamacije so politične proste.

Nemški izgredi v Mariboru.

Mariborsko nemštvo se ne more navaditi na alogo navadnega in poslušnega državljanca. Predolgo let so s pomočjo avstrijskega ponemčevalnega vladnega sestava izvrševali kruto politično nadvlado, ki je na krivičen, podel in nesramen način teptala vsako narodno in politično pravico Slovencev v mestu in okolici. Prevzem oblasti v Mariboru po Narodni vladi SHS je tej krivični nadvladi storil konec ter je Slovence napravil za enakopravne državljane Nemcem. To pa nekdanjim nemškimi gospodarjem, ki so Nemce smatrali za nadljude, Slovence pa komaj za poljudje, ni bilo po volji. Mislili so in kleli, kakor vsi krivičniki, in kuhali svojo jezo. In kaj so skuhali v svoji jezi? Sklep, pokazati nemški značaj Maribora in mesto zopet dobiti v svojo oblast.

Ta svoj sklep so izvršili ob priliki, ko je bivala ameriška komisija pod vodstvom ameriškega podpolkovnika Meilisa v Mariboru. Nekdanji nemški mariborski očanci in drugi nemškutarski voditelji so se zbrali ter so to le za dobro spoznali: nabirajmo podpise za Nemško Avstrijo in stopi no pred gospoda Meilisa ter mu pokažimo nabrane rudeče liste, rekoč: Glejte, gospod iz Amerike, vsi ti so Nemci in vsi ti želijo pod Nemško Avstrijo. To bi kajpada bila velika laž, ker je bilo med podpisi polno nemškutarskih in prigoljufanih slovenskih glasov. Se bolj pa so nemški glavači nagajali svoje ljudstvo, ker so mu pravili, da ameriški g. Meils želi in zahteva podpise za ali proti Nemški Avstriji. Tega g. Meils nikdar ni zahteval, marveč je izjavil, da za to sploh nima nobene oblasti, ker je pooblaščen samo za to, da na Koroškem napravi red in mir med Slovenci in Nemci. Zato pa ameriški podpolkovnik v pondeljek tudi ni hotel sprejeti nemškega odposlanstva, ki je obdano od velikega števila razgrajajočih in kričečih demonstrantov prišlo pred okrajno glavarstvo, da mu izroči nabrane podpise ter tako pred njim izpriča nemški značaj Maribora.

To je nemške voditelje še bolj razkačile. Ameriško odposlanstvo jih je odklonilo, vrtni so se morali s svežnjem zbranih podpisov. Mesto, da bi mladini nemških srednjih šol, ki so ji v svoji brezvestnosti že ob 11. uri popoldne dali prosto ter jo poslali kričati in razgrajati na ulico, zapovedli, naj gre domov, so izdali geslo: Pred magistrat! Tirali so torej šolsko mladino in socialno-demokratsko delavstvo, ki se od nemških nacionalcev da voditi za nos, na Glavni trg. Se predno so prišli tja, so po ulicah napadali tiste osebe, ki niso imele vsenemških frankfortarskih trakov, jih pretepali in pobijali na tla in celo na stražarje so streljali. Na Glavnem trgu je njih divjaška strast priklopela do vrhunca. Kakšen namen so imeli, so pokazali s tem, da so z vso močjo navalili na magistrat, da bi ga dobili v svojo oblast. Policijskega nadkomisarja so pobili na tla in bi ga bili gotovo ubili, da mu niso stražarji in vojniki prišli na pomoč.

Ker je na Glavnem trgu bila samo vojaška patrolja 20 mož, jim je drznost zrastle čez vse meje. Vojake so zasmrnavali, jim hoteli iztrgati orožje in streljali proti njim. Da se vojaki ubranijo pred druhaljo, so streljali. Večna streljev je blo v zrak, kar spričuje, da so vojaki imeli namen, preplašiti množico. Nekaj streljev pa je zadelo ljudi izmed množice. Od nemških voditeljev ni bil noben zadet, ker se se pravočasno poskrili na varno; tako se je n. pr. odstavljani župan v Stupencih, dr. Juritsch skrival za Marijinim spomenikom. Zadele so bile, kakor navadno ob takih prilikah, povetini več ali manj nedolžne žrtve.

To je bil žalostni konec nepremišljene, od strasti navdihnjene demonstracije. Slovenci smo ostali gospodarji magistrata in vseh ob'astnij v Mariboru Maribor je in estane naš. Ameriški podpolkovnik Meils je v pondeljek popoldne pohvalil vzorno upravo in red v našem ozemlju, kar najbolje priča, da smo Slovenci sposobni za vladanje. V tem prepričanju ga je tudi potrdila pondeljkova nemška strastna in surova demonstracija. Z zadovoljstvom je vzel na znanje poročilo, kako svečano in dostojno smo Slovenci 15. decembra demonstriali v Mariboru. Nobensmu Nemcu se takrat niti ni skrivil las. Nemci pa so surovo napadli neoborožene osebe, zasmrnavali in napadali so celo vojaštvo. Z močnim visom o veliki razliki med posurovelo nemškutarsko in med napredujočo slovensko omiko se je podpolkovnik Meils odpeljal na Koroško. Slovenci se smemo nadejati, da bo o nas ugodno in prijateljsko poročal komisiji, koje član je, in potom nje amerškemu za stopstvu na miróvni konferenci.

Pondeljkovi dogodki v Mariboru.

Nemci in nemčurji niso mogli in ne morejo preboleti, da je prišel Maribor v slovenske roke in ker bo pripadal veliki svobodni Jugoslaviji. Kakor človek, ki se potaplja, tako išče mariborsko in okoliško nemštvo zadnje sredstvo, da bi še vsaj za kratek čas dalo svojim ljudem nekaj tolažbe in nekaj upanja. Ko so izvedeli, da pride ameriško odposlanstvo v Maribor, kjer se bo posvetovalo s koroškimi slovenskimi voditelji glede določitve začasne meje med Slovenci in Nemci, so začeli z veliko silo in naporom pobirati podpise za Nemško Avstrijo. Legali so, da so jim Amerikanci to naročili. Pri tem so organizirali napad na slovenski Maribor.

Nemški in nemškutarski obhod.

Okoli pol 12. ure popoldne, dne 27. januarja so se naenkrat pojavili na mariborskih ulicah Nemci in nemčurji iz Maribora, Ptujca, Gradca in obmejnih krajev. Vpili so, pobijali na slovenskih hišah sipe ter po divjaško napadli Slovence. Med drugimi so pobili na tla dr. Verstovšekovega sina in več drugih dijakov. Kot pustne maskore so hodili z godbo na čelu po mestu, okinčani so bili s nemškimi znaki, kdor ni imel takega znaka, ali ki je govoril slovenko, so ga napadli na divjaški način. Divje germanško tuljenje se je razlegalo po Mariboru.

Pred glavarstvom.

Okoli 12. ure so pridrvele divje tolpe pred okrajno glavarstvo. Tam je v uradnih prostorih generala Maistra zborovala ameriško slovenska komisija. Takaj so tulili nad vse pretege »Heil« in protifrancoško »Wacht am Rhein«. Amerikanci niso hoteli sprejeti odposlanstva Nemcev in nemčurjev. Žalostno so morali nemškutarski demonstranti oditi. Zbrali so se na Glavnem trgu.

Nemci napadajo policijo in vojaštvo.

Položaj na Glavnem trgu, ki je bil napolnjen od več tisoč ljudi, je postajal od minute do minute opasnejši. Napadani so bili vojaki in civilisti, katere je množica spoznala za Slovence. Več vojakom se je siloma skušalo izbiti orožje. Med drugimi je bil napaden tudi policijski komisar dr. Senekovič; potrdil so ga na tla, vzeli mu nasiloma službeni samokres, teptali ga in tolkli po njem, da je bil že skoro nezavesten. Na njegovo klicanje mu je

pritekla straža z nasajenimi bajoneti na pomoč in ga rešila z opasne situacije samo na ta način, da je rabila bodala proti napadalcem. Glavni napadalec je bil precej težko ranjen. Straža je pozvala ljudi, naj se odstranijo, sicer bi se moralo rabiti orožje. Vzlíc temu pozivu so ljudje navalili na rotovž, ki je bil zastražen od čete vojakov in redarjev. Množica je skušala odvzeti vojakom orožje na več mestih. Padlo je nekaj strelcev iz množice in je enemu vojakom odbila krogla konico bajoneta, ki je odletela za njim stoječemu tovarišu v glavo. Vojaki so na to rabili orožje. Padlo je kakih 50 strelcev. Vojaki so najprvo streljali v zrak, da bi optlašili demonstrante. A nič ni pomagalo. Divja in nabujkana množica je vedno bolj grozila vojaštvu, tako da je vojaštvo v silobranu moralo oddati ostre strele med množico. Nastal je vik in krik. Demonstranti so bežali na vse strani. Na Glavnem trgu pa je obležalo 5 mrtvih in kakih 30 več ali manj težko ranjenih. Mrtvece so spravili v mrtvašnico, težkoranjene pa v bolnišnico.

Trgovci, ki so se udeležili nemških demonstracij.

Med udeleženci demonstracij smo opazili naslednje trgovce oziroma obrtnike: Kojigotržec Heinz, krznar Rogina, ki prodajarsrbske kape, trgovec z jestvinami Schwab in Luckner, spotekar Wolf, klubučarica Leyrer, klubušar Bregar, trgovec Gustav Pirchan, Feliks Michelitsch, Karel Worsche, Ferd. Greiner, papirni trgovec Ferlinc, urar Ilget in vodja Frangeževe železničarske trgovine Jeglitsch, vsi iz Gosposke ulice; trgovci Kokošinek, Huber, Weigert in Tischler obitej trgovca Ulaga s Tegetthofove ceste. Prosimo naše ljudi, da nam naznanijo imena vseh drugih trgovcev in obrtnikov, ki so se udeležili vsenemške demonstracije in ki so na ta ali drugi način hujskali proti nam, ali razobesili zastave. — Nemške zastave so razobesili Kokošinek na Tegetthofovi cesti, Worsche, Pirchan, Frangesch, Ferner, Leyrer, Billerbeck, Wolf v Gosposki ulici; na Glavnem trgu sta viseli frankfortarski cunji le samo na hiši usnarja Badla in na Theresienhofu. Na Grajskem trgu so razobesili zastave Scherbaum, gostilna »Črni Orel«, baron Twickel in sicer prusko, in posebno veliko papirni trgovec Gaisser.

Brezvestni voditelji.

Avstrijsko nemštvo, zlasti v narodno-mešovitih krajih, je imelo to veliko nesrečo, da so njegovi voditelji bili brez vesti, brez čuta odgovornosti. Nikdar jim ni bil pri srcu pravi blagor njihovega naroda, marveč samo sebični cilji in pa večja čast matere Germanije. Tudi vojna teh mož ni spokorila. Ostali so brezvestneži, kakor so bili poprej.

To so zadnje dni pokazali voditelji mariborskega nemštva. Poslanec Wastian — postnega zastopnika si mariborsko nemštvo tako ne zasluži — je pretekli teden v graškem deželnem zboru govoril nesramne laži o Jugoslovanih ter strupeno hujskal zoper oblasti države SHS. Wastianu se je pridružil deželni glavar pl. Kaan, od katerega bi bilo pričakovati, da vsaj mirno in trezno misli. Pa je ravnotako hujskal kakor Wastian. Ko je izgovoril grožnjo, da je nemška potrpežljivost že prekorčila svojo višino in da ne more prevzeti nobene odgovornosti, ali ni to nečuvna hujskarija od najvišjega uradnega mesta nemškega dela Štajerske?

Izpodbuči, sprejeti iz Gradca, so prav radi sledili mariborski hujskači gosposkega in delavskega stanu. Legali so ljudstvu, da je ameriška komisija jim naročila, naj pobirajo podpise po mestu za ali proti Nemški Avstriji. Ker je bilo besedilo na

